

OPONENTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Silvia Matisová, Mezitratí

Diplomová práce, letní semestr 2020/2021

ČVUT Fakulta architektury, Ústav 15 118, Atelier Redčenkův – Danda

Vedoucí práce: Doc. Ing. arch. Boris Redčenkův, Ing. arch. Vítěslav Danda

Oponent: Ing. arch. Štěpán Kubíček

Lokalita, předmět projektu

Slečna Matisová si jako téma své diplomové práce našla a vybrala mimořádně zajímavou úlohu. Mezitratí.

Jedná se o devítihektarovou plochu, která se nachází mezi koridory železničních tratí. Jde o dokonale uzavřený ostrov, napojený na okolní svět pouze jednou pupeční šňůrou. Jedním mostkem pro auta na ulici Pod plynojemem. Nad opuštěným územím letí vzduchem estakáda tramvajové tratě a automobilový nadjezd. Z automobilového nadjezdu rotuje rampa pro pěší, která připomíná pouťovou atrakci. Pro běžné lidi místo prakticky nepřístupné.

Slečna Matisová říká, že to je území, které se ztratilo z mentální mapy obyvatel Prahy. Nikdo prý místo nezná. Já ano, ztratil jsem se tam s dětmi na cyklovýletě a připadal si tam jako na ostrově paralelního světa, jako Alenka za zrcadlem. Nevěděl jsem, kudy ven a byl jsem překvapen rozlehlostí této plochy.

Urbanistické souvislosti

Mezitratí je spodní část severního svahu, který klesá ze zalesněného Krejcárku. Podél Novovysočanské ulice už zvolna dochází k přestavbě periferie na město. Karlín a Palmovka se k Mezitratí staví zády, podél železniční tratě navazuje neurbanizovaná periferie těchto pražských částí. Opuštěný, zanedbaný svět mezi kolejemi přímo uprostřed města. Obrovský potenciál.

To, že slečna Matisová území objevila a má potřebu se jím zabývat, považuji za zásadní klad její diplomové práce.

Urbanismus vs. architektura

Jedná se o urbanistickou, nebo architektonickou úlohu?

Podle mne je velikost řešeného území tak rozsáhlá, že se nejedná o soubor staveb, ale o urbanistickou úlohu řešení městské části. Mám pocit, že i vzhledem k nejasnému perifernímu okolí, které na Mezitratí navazuje za kolejemi, je potřeba řešit propojení tohoto ostrova s okolím městem.

Slečna Matisová důsledně a racionálně omezila svou práci na plochu mezi kolejemi a rozhodla se navrhnout soubor staveb včetně jeho architektury. Rozumím důvodům pro omezení řešeného území, stále zbývá pro jednotlivce na jeden semestr obrovské množství práce.

Územní plán vs. Metropolitní plán

Platný Územní plán definuje na místě funkční využití – sport a zeleň. Metropolitní plán mluví o zastavitelné produkční lokalitě.

Jaký má slečna Matisová názor na platné a připravované územně plánovací dokumentace, které v místě platí, případně platit budou?

To jsem se z diplomové práce nedozvěděl a považuji to za chybu její analytické části. Speciálně v tomto případě, kdy definice funkčního a kapacitního využití území je první podstatnou kapitolou návrhu.

Zadání – funkce a kapacity zástavby

Zadání je základní podmínkou pro zahájení projekční činnosti. Jedině dobře promyšlené zadání umožní vznik dobrého návrhu. V případě, že autor nemá partnera, tedy zadavatele, investora, je správná specifikace zadání podle mne nejobtížnější etapou práce.

Slečna Matisová hledala definici zadání sama.

Jak byly určeny kapacity navržených ploch a objemů?

Kapacity zástavby jsou navrženy tak, aby plochy byly přiměřené území a výšková hladina, aby odpovídala okolní zástavbě.

S definicí výškové hladiny souhlasím, nicméně plochy a objemy budov mohou být podle mne řádově intenzivnější.

Na základě čeho byla definovaná funkční náplň navržených staveb?

Funkční náplň je definována jako Hybridní produkční zóna. Městská nerušící výroba, mix use. Souhlasím. Rozsáhlá a podnětná analýza průmyslu a výroby ve městě – analytická část diplomu, vyústila do zcela správné definice funkčního využití dané lokality. Nerušící výroba, výzkum, sport. V území je navržen bytový dům.

Já bych se nebál funkční zadání uvolnit i pro obchod, administrativu, logistiku, sklady apod. Hybridní městská výrobní zóna. Něco jako univerzální „MegaHUB“.

Urbanistické řešení návrhu

Slečna Matisová navrhla dva vlaky, které zastavily na ostrově. Břeh ostrova stále existuje, hranici kolejí nově překračuje mostek pro auta a tři nové lávky pro pěší. Střední část plochy chráněná novými objemy má být klidovou zónou. Oba koncové hroty zůstávají nezastavěné.

Z mého pohledu citlivé, romanticky půvabné řešení.

Výhrady, které k urbanistickému řešení mám, pramení ze základní premisy zadání řešit pouze území mezi kolejemi. Myslím, že pro území ostrova je podstatné jeho propojení – zapojení - do sousedního města a to jak na Krejčířku, tak do Karlína a na Palmovku. Cítím z návrhu velký respekt k vlakové trati ve městě jako k bariéře. V Londýně jsou kolejová tělesa běžně součástí města. Morfologie terénu – svahu, zde podle mne umožňuje intenzivní propojení uliční sítě sousedních částí města na ostrov. Ostrov by měl překonat vlastní břeh a stát se součástí města.

Je jasné, že tato širší souvislost nebyla záměrně předmětem práce, nebylo by možné celý rozsah zvládnout, přesto mi vztah k okolí připadá důležitý.

Jaký je podle slečny Matisové vztah ostrova k okolí za kolejemi? Je navržené propojení ostrova se sousedním městem dostatečné?

Architektonické řešení návrhu

Navržená zástavba má skvělý konstruktivistický, mašinstický architektonický výraz. Všechny stavby jsou pečlivě vymyšleny, navrženy a rozkresleny. Jsou krásné a funkční, možná poměr mezi plochou zázemí a produkční plochou je vysoký. Je jasné, že slečna Matisová bravurně zvládá návrh stavby různých typologických typů, od bydlení přes výzkumné centrum až po výrobní haly. Forma zástavby objektů rozdělených podle funkcí do jednotlivých pavilónů, doplněných komunikacemi a parkovou úpravou okolí je tradiční a správná.

Myslím ale, že v případě návrhu univerzální hybridní městské výrobní zóny, byla příležitost být odvážnější a pokusit se o neobvyklé řešení. Navrhnout méně definitivní a více flexibilní stavební strukturu - „MegaHub“ s mixem funkčního využití v celé struktuře.

Mám zkušenost, že požadavky na výrobní a produkční plochy se neustále průběžně mění a vyvíjí. Firmy rychle reagují na aktuálně se měnící situaci na trhu. Jsem přesvědčen, že tento typ stavby musí být maximálně univerzální a variabilní. Typologie průmyslové stavby dnes neexistuje, každá výrobní technologie má své potřeby. Ale to je jistě téma pro samostatnou diplomovou práci.

Rekapitulace

Slečna Matisová našla nový brownfield a suverénním způsobem navrhla jeho využití. Obdivuji mimořádné množství odvedené práce. Obdivuji skvělou grafickou úroveň portfolia, je profesionální a krásné. Ze všeho nejvíc obdivuji schopnost objevit ve městě místo s obrovským potenciálem, samostatně vymyslet a definovat vhodné zadání a následně zpracovat jednoznačný názor na jeho využití. Jedná se o příkladnou iniciaci, která může vést ke konkrétním výsledkům ve formě rozvoje města.

Závěr

Skvělá inspirativní práce, navrhuji B

V Praze dne 6.6.2021, Ing. arch. Štěpán Kubíček

